

311/R/R.

18348 A 3646 [v, v]

22 lutego

20 r.

59485

Do
Pana Ministra Spraw Zagranicznych
w Warszawie.

pokoju z bolszewikami
i nastrojów włoskich.

Od ostatniego mojego raportu do
Pana Ministra wyjaśniła się jeszcze opinia włoska
co do pokoju Polski z bolszewikami.

Można powiedzieć, że zapanowała w tej sprawie
zupełna jednomyślność. Wszyscy tu pragną, aby Pol-
ska rokowania rozpoczęła i do pacyfikacji ogólnej,
a tem samym do uznania rządu Sowieców doprowadziła.

Jedni mówią to głośno, inni dają do zrozumienia
wszyscy myślą tak samo.

Tydzień temu po obiedzie u Dworu dla Szacha
Perskiego miałem długą rozmowę z Królem. Bardzo się
o sprawę pokoju dopytywał, oczywiście wyrażał się
ogólnie, ale i on mówił o ewolucji, która się odbywa
w łonie bolszewizmu i o tem jak się ten system ter-
roru i anarchji w łódź przeobrażać wydaje. Król wyda-
wał się bardzo podzielać to co mówiłem o potrzebie
pokoju dla Polski, nie skrywałem jednak przytem, że
pokój z Rosją bolszewicką kryje w sobie niemałe nie-
bezpieczeństwo i że jeśli zawarcie jego jest możliw-
we, to trwałość takiego pokoju musi budzić wielkie
wątpliwości.

Czynniki rządowe wyraźnie do pokoju pchają, te

legrowałem do Ministerjum jak Podsekretarza Stanu hr. Sforza wziął do serca wiadomość o tem, że Rosja nie w Paryżu zabiegają o zapewnienie, że rokowaniami projektowanemi układ terytorjalny na wschód od Polski przesądzonym nie będzie. Starania te nazwał szalonemi i, choć w ich skuteczność nie wierzył, zaraz przy mnie zrehablował dwa telegramy do Londynu i Paryża przestrzegające przed zabiegami Rosjan.

W związku z pacyfikacyjnymi zamiarami sfer rządowych muszę skonstatować trwające trudności w sprawie transportów wojskowych do Polski. Kwestja opłaty za transporty wojskowe idące z Francji do Polski przez Włochy pomimo wszelkich starań generała Kętkowskiego i moich dotąd rozwiązana nie została. Dla wyjaśnienia i załatwienia różnych spraw związanych z zaopatrzeniem armji naszej generał Kętkowski w porozumieniu ze mną wyjeżdża za parę dni do Paryża i Warszawy.

Wpływy socjalistów i pokojowe nastroje opinji, a także trudności finansowe i transportowe wytwarzają taką konjunkturę, przy której, jak już pisałem, coraz mniej można liczyć na pomoc dla armji naszej ze strony Włoch.

W ostatnich czasach dużo rozmawiałem z dyplomatami

Jedno źródło pociechy mają Włosi w tej chwili — to powodzenie pożyczki wewnętrznej, która prawdopodobnie osiągnie niesłychaną cyfrę 20 miliardów.
Minister Pełnomocny

3

deputowanymi i dziennikarzami. Wszyscy kierują ku pokojowi i uznaniu rządów bolszewickich.

Co do zagadnień obchodzących Włochy bezpośrednio, a głównie sprawy adriatyckiej, to opinia włoska wykazuje w dobie obecnej niemało cierpliwości i hartu.

Ostatnia interwencja Wilsona, zatrzymująca zbliżające się już rozwiązanie sprawy, pseudo-rewelacja o kon-szachtach francusko-serbskich, dalsze prowokujące gospodarowanie d' Annunzia we Fiume, wszystko to nie wytrąca opinii włoskiej z równowagi. Jakiś wewnętrzny optymizm pozwala czekać spokojnie aż solucja nastąpi.

Zwiększająca się coraz bardziej drożyzna i spadek waluty włoskiej, coraz to nowe trudności w stosunkach ekonomicznych, a szczególnie robotniczych, wytwarzają ciężką atmosferę wśród której żyć, a tembardziej rządzić nie łatwo.

Siła Nitti' ego jest w jego niezachwianym optymizmie, ale także i w tem, że do spadku po nim nikt się nie kwapi, bo wszyscy widzą, jak spadek ten byłby ciężkim.

Jedno źródło pociechy mają Włosi w tej chwili — to powodzenie pożyczki wewnętrznej, która prawdopodobnie osiągnie niesłychaną cyfrę 20 miliardów.
Minister Pełnomocny

KLUCZOWE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L: Dz. 5948/5 dnia 3/XII 1920 r.

zał. 100. Wydział

INSTITUTE
ARCHIVES
New York